

Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı Öğrencilerinin Öğrenme Stratejileri

Learning Strategies of Medical Documentation and Secretarial Program Students

Vedat GÜLTEKİN, Nevzat ÖZEL

Makale Bilgisi / Article Information

Bu makaleye atıf yapmak için/ To cite this article:

Gültekin, V. ve Özel, N. (2022). Tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programı öğrencilerinin öğrenme stratejileri. *Bilgi Dünyası*, 23(1), 1-22. doi: 10.15612/BD.2022.669

Makale türü / Paper type: Hakemli / Refereed

Araştırma Makalesi / Research Article

Doi: 10.15612/BD.2022.669

Geliş Tarihi / Received: 01.02.2022

Kabul Tarihi / Accepted: 23.03.2022

Elektronik Yayınlanma Tarihi / Online Published: 10.05.2022

İletişim / Communication

Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği / University and Research Librarians Association

Posta Adresi / Postal Address: Marmara Sok. No:38/17 06420 Yenışehir, Ankara, TÜRKİYE/TURKEY

Tel: +90 312 430 03 61; Faks / Fax: +90 312 430 03 61; E-posta / E-mail: bilgi@bd.org.tr

Web: <http://www.bd.org.tr/index.php/bd/index>

Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı Öğrencilerinin Öğrenme Stratejileri*

Vedat GÜLTEKİN** , Nevzat ÖZEL***

Öz

Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi, öğrencilerin öğrenme biçimlerini değiştirmiş; bilginin olduğu gibi aktarılmasına dayalı eğitim uygulamaları güncelliğini yitirmiştir. Öğrencilerin öğrenmeyi öğrenme sürecinde aktif olarak yer almalarına ilişkin görüşler, öğrenme stratejilerini eğitim alanında önemli konulardan biri haline getirmiştir. Öğrencilere bilgiye erişme, bilgiyi kullanma ve öğrenmeyi öğrenme becerilerinin kazandırılması önem kazanmıştır. Bu nedenle, öğrenci merkezli eğitim etkinlikleri, öğrenci öğrenme stratejileri doğrultusunda ve yenilikçi yaklaşımlar çerçevesinde yürütülmelidir. Bu araştırma, tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programı öğrencilerinin öğrenme stratejileri kullanımlarını belirlemek ve kullandıkları öğrenme stratejilerinin bazı değişkenlere (cinsiyet, yaş vb.) göre farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik öğrencileri, anlamayı izleme stratejilerini ve anlamlandırma stratejilerini yoğun olarak kullanırlarken, örgütleme stratejilerini, yineleme stratejilerini ve duyuşsal stratejileri daha az kullanmaktadırlar. Öğrencilerin kullandıkları bazı öğrenme stratejilerinin yaş grubu, cinsiyet ve eğitim gördükleri programı isteyerek seçip seçmeme durumlarına göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programı öğrencilerinin kullandıkları öğrenme stratejileri ile mezun oldukları lise türü ve sınıf düzeyi değişkenleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Öğrenme, öğrenme stratejileri, tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programı.

* Bu çalışma 2022 yılında Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalında Doç. Dr. Nevzat ÖZEL danışmanlığında tamamlanan "Tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programı öğrencilerinin öğrenme stratejileri" başlıklı doktora tezine dayanarak hazırlanmıştır.

** Öğr. Gör. Dr., Ankara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri MYO, vgultekin@ankara.edu.tr

*** Doç. Dr., Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, nozel@ankara.edu.tr

Learning Strategies of Medical Documentation and Secretarial Program Students*

Vedat GÜLTEKİN** , Nevzat ÖZEL ***

Abstract

Today, the development of information and communication technologies has changed the learning styles of students; educational practices based on transferring information as it is out of date. The views on students' being active participants in the learning-to-learn process have made learning strategies one of the important issues in the field of education. It has gained importance to provide students with the skills of accessing information, using information and learning to learn. Therefore, student-centered educational activities should be carried out within the framework of innovative approaches in line with student learning strategies. This research was conducted to determine the use of learning strategies by medical documentation and secretarial program students and to determine whether the learning strategies they use differ according to some variables (gender, age, etc.) According to the findings obtained in the study, while medical documentation and secretarial students use comprehension monitoring strategies and interpretation strategies intensively, they use organization strategies, repetition strategies, and effective strategies less frequently. It was determined that some of the learning strategies used by the students differed according to age group, gender, whether they chose the program they studied voluntarily. It has been determined that there is no significant difference between the learning strategies used by the students of the medical documentation and secretarial program and the variables of the type of high school they graduated from and grade level.

Keywords: Learning, learning strategies, medical documentation and secretarial program.

* This study was prepared according to the PhD thesis "Learning strategies of medical documentation and secretarial program students" under the supervision of Assoc. Prof. Nevzat ÖZEL at Ankara University, Faculty of Languages History and Geography, Department of Information and Records Management in 2022.

** Lecturer (PhD), Dr. Vocational School of Health Services, vgultekin@ankara.edu.tr

*** Assoc. Prof., Ankara University, Faculty of Languages History and Geography Department of Information and Records Management, nozel@ankara.edu.tr

Giriş

Bilgi Çağı olarak adlandırılan çağımızda bilgiyi üretebilen toplumlar bir adım öndedir. Bunun için, bilgiyi edinen ve edindiği bilgiyi üretime dönüştürebilen bir toplum oluşturabilmek amacıyla devletler, araştırma yapabilme ve yaratıcı düşünme becerisine sahip, eleştirel düşünebilen bireyler yetiştirebilmek amacıyla eğitim politikalarını yeniden yapılandırmaktadır.

Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişim ve değişim sayesinde bilgi sürekli artmaktadır. Bu artış ile birlikte, mevcut eğitim sistemi içerisinde, aradığı bilgiye kolayca ulaşabilen, ulaştığı bilgiyi yorumlayıp kullanabilen, yeni bilgiler üretebilen ve öğrenmenin merkezinde yer alan bireylerin yetiştirilmesi önem kazanmıştır. Öğrencilerin hazır bilgi ile eğitimci tarafından beslenilmesi uygulamalarından vazgeçilerek, bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanabilmesi yönündeki uygulamalar ön plana çıkmıştır. Öğrencinin, öğrenirken etkin katılım gösterebileceği öğrenme ortamı oluşturulmakta ve öğreticinin öğrenciyi bu konuda yönlendirmesi istenmektedir. Bu çerçevede öğrencilerin, öğrenme süreçlerini yönetebilmeleri için nasıl öğrendikleri konusunda farkındalığa sahip olmaları gerekmektedir. Öğrencilerin, kendi kendilerine öğrenme ve/veya öğrenmeyi öğrenme sürecinde etkin olmalarını sağlayacak öğrenme stratejileri eğitim-öğretim alanının önemli konularındandır.

Araştırmanın Konusu ve Önemi

Öğrencilerin, öğrenme süreçlerini yönetirken ve öğrenirken yaşadıkları sorunlar, öğrenme stratejilerinin eğitim-öğretim faaliyetlerindeki önemini artırmıştır (Açıkgöz, 2009, s. 66). Öğrencilerin, öğrenme stratejileri doğrultusunda eğitim almamaları, öğrencilerin akademik başarılarını olumsuz etkilemekte, bu da kaygı düzeylerinin artmasına sebep olmaktadır. Öğrenme süreçlerinde verimliliğin artırılabilmesi için öğrencilere uygun bir öğrenme ortamının yaratılması; öğrenme etkinliğinin gerçekleştirilmesi için de öğrenciler tarafından öğrenme stratejilerinin bilinmesi ve kullanılması gerekmektedir. Bu konudaki araştırmalar, öğrenme stratejilerine uygun eğitim almayan öğrencilerin, öğrenme sürecinde başarısız olduklarını, öğrencilerin akademik başarı ve iş hayatında öğrenme stratejilerinin önemli bir yere sahip olduğunu ortaya koymaktadır (Veznedaroğlu ve Özgür, 2005; Cesur, 2008; Çelik, Yıldırım, Batur, Çime ve Çapraz, 2014).

Sağlık sistemi içerisinde, sağlıkla ilgili bilgilerin toplanıp işlenmesinde, korunmasında, düzenlenmesinde ve kullanıma sunulmasında çalışacak olan tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik öğrencilerinin, eğitim süreçlerine etkin katılabilmeleri, araştırma yapabilmeleri, yaratıcı ve eleştirel düşünebilme becerileri ile donatılması gerekmektedir. Bu özellikleri kazanabilmesi için öğrencilerin öğrenme stratejilerinin belirlenmesi ve onlara bu doğrultuda eğitim verilmesi önemlidir.

Tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programı öğrencilerinin öğrenme stratejileri başlıklı bu araştırmanın, öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma becerilerinin geliştirmesi konusunda farkındalık yaratması ve daha verimli öğrenmelerini sağlayarak akademik başarılarının arttırılması konusunda faydalı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca çalışmanın, öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejilerinin belirlenmesi ile her bir öğrencinin verilen eğitimden eşit biçimde faydalanabilmesini sağlayacak eğitim-öğretim faaliyetlerinin programlanmasına ve konuyla ilgilenen araştırmacılara katkı sağlanması beklenmektedir.

Literatür Değerlendirmesi

Literatürde öğrenme stratejileri ile ilgili çok sayıda araştırma mevcuttur. Bu çalışmalarda, öğrenenlere öğrenme stratejilerinin öğretilmesinin öğrenme ve akademik başarı üzerindeki etkileri, farklı eğitim düzeyinde (ilköğretim, lise, ön lisans, lisans, vb.) öğrenenlerin öğrenme stratejilerini kullanma durumlarının farklı değişkenlere (yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi, vb.) göre değişip değişmediği araştırılmıştır.

Bilgi edinme ve öğrenme sürecinde, öğrenme stratejilerinin kullanımının akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği farklı düzeylerde eğitim gören öğrenciler üzerinde yapılan çalışmalarda ortaya konulmuştur. İlköğretimde eğitim gören 118 öğrenciye öğrenme stratejilerinin öğretildiği bir araştırma ("*Teaching Study Skills, Cognitive Strategies, And Metacognitive Skills Through Self-Diagnosed Learning Styles*") sonucunda, öğrenme stratejilerinin akademik başarı üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir (Carns ve Carns; 1991). Wolters (1999), lise öğrencilerinin öğrenme stratejilerini kullanmalarının akademik başarılarını arttırdığını ortaya koyarken; Dikbaş ve Hasırcı (2008) tarafından "*Öğrenme Stratejileri Öğretiminin ve Ders İşlenişinde Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Tutumlarına Etkisi*" isimli çalışmada, öğrencilere öğrenme stratejileri öğretilmesinin, öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Çalışkan (2010), "*Öğrenme Stratejileri Öğretiminin Yürütücü Biliş Bilgisine, Yürütücü Biliş Becerilerini Kullanmaya ve Başarıya Etkisi*" isimli çalışmada, öğrencilere öğrenme stratejilerinin öğretilmesinin, öğrencilerin yürütücü biliş becerilerini olumlu etkilediğini, bunun da akademik başarıyı arttırdığını belirlemiştir. Shin, Jeon ve Yang (2010) tarafından yapılan araştırma sonucunda, yüksek akademik başarıya sahip tıp öğrencilerinin, öğrenme stratejilerini daha fazla kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Tuckman ve Kennedy (2011), öğrenme stratejileri öğretiminin, akademik başarı düzeyine etkisini araştırdıkları deneysel çalışmada, öğretim stratejileri öğretiminin akademik başarı üzerinde etkili olduğunu saptamışlardır. Yıldırım, Çırak-Kurt ve Şen (2019), "*The Effect of Teaching "Learning Strategies" on Academic Achievement: A Meta-Analysis Study*" isimli çalışmada, öğrenme stratejilerinin, öğretimin farklı eğitim düzeylerinde (ilkokul, ortaokul, lise, üniversite) akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu konuda yapılan diğer bazı çalışmalarda da (Nunn, 1995; Chularut ve DeBacker; 2004; Saban ve Tümkaya, 2008; Lynch, 2010; Duran ve Er, 2019) öğrenme stratejilerinin öğretilmesinin akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği ortaya konulmuştur.

Öğrenciler tarafından öğrenme stratejileri kullanma durumlarının belirlenmesi ve kullanılan öğrenme stratejilerinin birçok farklı değişkene göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla birçok araştırma yapılmıştır. Medo (2000) tarafından yapılan araştırmada, kız öğrencilerin öğrenme stratejilerini erkek öğrencilere göre daha fazla kullandıkları, özel okullarda eğitim gören öğrencilerin daha fazla öğrenme stratejilerine sahip oldukları gözlemlenmiştir. Virtanen ve Nevgi'nin (2010), üniversite öğrencilerinin öğrenme stratejilerinin, eğitim aldıkları alanlara ve cinsiyetlerine göre değişiklik gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışma, öğrenme stratejilerinin eğitim gördükleri alanlara göre farklılık göstermediğini, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla düzenleyici öğrenme stratejilerine sahip olduklarını ortaya koymuştur. *"Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Stil ve Stratejilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Mersin Üniversitesi Örneği)"* isimli çalışmada, anlamlandırma stratejilerinin öğrenciler tarafından daha fazla kullanıldığı, cinsiyet, bölüm ve sınıf düzeylerine göre öğrenme stratejilerinin farklılık gösterdiği belirlenmiştir (Ünal, Alkan, Özdemir ve Çakır, 2013). Kuzu, Balaman ve Canpolat (2014) tarafından "Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi"ndeki öğrencilerin öğrenme stratejilerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada, öğrencilerin en çok "öğrenmeyi izleme stratejilerini en az da örgütleme stratejilerini" kullandıkları belirlenmiştir. Öğrenme stratejilerini, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla kullandıkları, öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejilerinin bölümlerine göre değişiklik göstermediği belirlenmiştir. Çırpan, Güner, Gayef ve Kaplan (2017) tarafından yapılan *"Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Anestezi Bölümü Öğrencilerinin Öğrenme Stratejileri"* isimli araştırmada, öğrencilerin en çok "anlamlandırma, tekrar ve duyuşsal stratejileri" kullandıkları saptanmıştır. Nacaroğlu (2019) tarafından müzik öğretmeni adaylarına yönelik olarak yapılan çalışmada, öğretmen adaylarının en fazla "anlamayı izleme", en az "duyuşsal" stratejileri kullandıkları; erkek öğrencilerin öğrenme stratejilerini kadın adaylara göre daha az kullandıkları saptanmıştır. Ayrıca çalışmada, öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejilerinin çeşitli değişkenler açısından farklılık gösterdiği de belirlenmiştir. Bu konuda yapılan çok sayıda çalışmada (Öztürk, 1995; Yüksel ve Koşar, 2001; Güven, 2004, Arsal ve Özen, 2007; Çelikkaya, 2010; Kılıç ve Öncü, 2014; Can ve Uluçınar, 2018; Kaya, Yazıcı ve Gökdemir, 2019) öğrenme stratejilerini kullanmanın farklı değişkenlerle (meslek, akademik başarı, vb.) anlamlı bir ilişkisinin olup olmadığı ortaya konulmak istenmiştir. Hemşirelik, öğretmenlik gibi alanlar ağırlıklı olarak konu edilirken, tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programlarında eğitim gören öğrencilerin öğrenme stratejileriyle ilgili yapılmış bir araştırmaya rastlanamamıştır.

Araştırmanın Amacı ve Araştırma Soruları

Araştırmanın amacı, tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programı öğrencilerinin, öğrenme süreçlerinde tercih ettikleri öğrenme stratejilerini belirleyerek, yaş, cinsiyet, sınıf düzeyleri, eğitim gördükleri programı isteyerek tercih edip etmedikleri, mezun oldukları lise türü gibi değişkenlere göre öğrenme stratejilerinin farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir.

Bu amaç doğrultusunda araştırma soruları şöyle belirlenmiştir:

- Öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanmaya ilişkin durumları nasıldır?
- Öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri, yaşlarına göre farklılık göstermekte midir?
- Öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri, cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?
- Öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri, mezun oldukları lise türüne göre farklılık göstermekte midir?
- Öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri, sınıf düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?
- Öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri, programı isteyerek tercih edip etmediklerine göre farklılık göstermekte midir?

Araştırmanın Yöntemi, Evreni ve Sınırlılıkları

Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. "Tarama, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle tespit etmeyi amaçlayan bir araştırma modelidir. Araştırmaya konu olan olay, birey veya nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır" (Karasar, 2016, s. 109). Genelde mevcut durumu ortaya koymak ve belirlenen kriterler çerçevesinde değerlendirme yapmak üzere kullanılan bir araştırma modelidir.

Türkiye'de 110 üniversitede tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programı bulunmaktadır. Tüm programlardaki öğrencilere ulaşılmasında yaşanılacağı düşünülen idari ve mali sınırlılıklar nedeniyle çalışma Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda araştırmanın evrenini, Ankara Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Yüksek İhtisas Üniversitesi'ndeki tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programlarında eğitim gören 1. ve 2. sınıftaki 542 öğrenci oluşturmaktadır.¹ Ancak Yüksek İhtisas Üniversitesi, tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programı öğrencilerine anket uygulanmasını kabul etmemiştir. Bu nedenle araştırma evreni 81 kişi azalarak 461'e düşmüştür. 461 kişilik evrenden örneklem seçilmemiş; evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Bu bilgiler çerçevesinde araştırmanın kapsamı 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Başkent Üniversitesi'nde bulunan tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programında eğitim gören öğrenciler ile sınırlıdır, denilebilir.

1 İlgili veriler, YÖK Önlisans Atlası 2019-2020 verilerine dayanılarak elde edilmiştir. Erişim adresi: <https://yokatlas.yok.gov.tr/onlisans-anasayfa.php>

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada, tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programında eğitim gören öğrencilere yönelik veriler anket yoluyla toplanmıştır. Anket, özellikle sosyal bilimlerde çok yaygın kullanılan bir veri toplama tekniğidir. Anketler, insanlar ile ilgili nicel enformasyon üretirler (Kuş, 2007, s. 43-44).

Araştırma kapsamında kullanılan anket, "Öğrenme Stratejilerini Belirleme Ölçeği (ÖSBÖ)" ve öğrencilerin sosyo-demografik bilgilerini belirleyen 11 sorudan (yaş, cinsiyet, vb.) oluşmaktadır. "Öğrenme Stratejilerini Belirleme Ölçeği (ÖSBÖ)", öğrencilerin nasıl öğrendikleri ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak amacıyla 2004 yılında Meral Güven tarafından geliştirilmiştir. 5'li Likert tipi ölçeğin derecelendirilmesi, "bana tamamen uygun, bana oldukça uygun, bana biraz uygun, bana pek uygun değil, bana hiç uygun değil" şeklindedir. Ölçekte, "yineleme stratejileri ile ilgili 6 madde, anlamlandırma stratejileri ile ilgili 11 madde, örgütlenme stratejileri ile ilgili 7 madde, anlamayı izleme stratejileri ile ilgili 9 madde ve duyuşsal stratejiler ile ilgili 6 madde olmak üzere toplam 39 maddeye yer verilmiştir. Bu maddelerden sadece duyuşsal stratejiler içerisinde yer alan bir madde olumsuz, diğerleri ise olumludur. Ayrıca ölçekte yer alan maddeler karışık bir biçimde düzenlenmiştir". "Öğrenme Stratejileri Belirleme Ölçeği'nin (ÖSBÖ)", Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı; yineleme stratejileri için "0,61", anlamlandırma stratejileri için "0,74", örgütlenme stratejileri için "0,64" ve anlamayı izleme stratejileri için "0,73", duyuşsal stratejiler içinse "0,64", Öğrenme Stratejilerini Belirleme Ölçeği'nin tümü için ise "0,90" olarak hesaplanmıştır (Güven, 2004).

Güven (2004) tarafından yapılan çalışmada, ölçeğin yapı geçerliğine ilişkin açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmamış olup, geliştirilen ölçeğin beş boyutlu olduğu belirtilmiştir. "Bu sebeple bu çalışmada çalışma grubundan elde edilen veriye önce Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonrasında ise Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanarak ölçeğin boyutluluk durumu ve yapı geçerliği hakkında bilgi edinilmeye çalışılmış; boyutlar için ve ölçeğin tümü için Alfa güvenirlilik katsayısı hesaplanmıştır. AFA ve DFA sonrasında 39 maddelik bu beş boyutlu ölçeğin tümü için hesaplanan Cronbach Alfa katsayısı 0,94'tür. Alt boyutlar bazında Cronbach Alfa değerleri ise, yineleme alt boyutu için 0,76; anlamlandırma alt boyutu için 0,84; örgütlenme alt boyutu için 0,83; anlamayı izleme alt boyutu için 0,84 ve duyuşsal alt boyutu için ise 0,55 şeklinde hesaplanmıştır. Buna göre ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu görülmüştür" (Nacaroğlu, 2019, s. 58).

Bu araştırmada uygulanan ölçeğin ve alt boyutlarının güvenirlilik düzeyini belirlemek için Cronbach alfa katsayısı hesaplanmıştır. Araştırmada uygulanan ölçeğin güvenirlilik analizinde ölçeğin tümü için Cronbach alfa katsayısı 0,89 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin alt boyutları bazında hesaplanan Cronbach alfa değerleri ise şu şekildedir: "Yineleme alt boyutu için 0,86, anlamlandırma boyutu için 0,84, örgütlenme boyutu için 0,88, anlamayı

izleme boyutu için 0,83 ve duyuşsal alt boyutu için ise 0,89 hesaplanmıştır." Alfa katsayısının değerlendirme kriterlerinde $0,80 \leq \alpha \leq 1,00$ değerlerinin yüksek derecede güvenilir bir ölçeği (Özdamar, 2004, s. 522) belirttiği için uygulanan ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir.

"Google Formlar" aracılığıyla hazırlanan "Sosyo-demografik Özellikler Anket Formu" ve "Öğrenme Stratejilerini Belirleme Ölçeği (ÖSBÖ)", çevrimiçi ortamda, 25.11.2020-25.12.2020 tarihleri arasında öğrencilere gönderilmiştir. Ankete, 282 öğrenci cevap verirken 179 öğrenci ise ankete cevap vermemiştir. Anketin yanıtlanma oranı %61,17'dir.

Verilerin analizinde, "SPSS for Windows 25.0 paket programı" kullanılmıştır. "Öğrenme Stratejilerini Belirleme Ölçeği"ne ilişkin verilerin bilgisayara işlenmesinde "ölçekte olumlu olarak düzenlenmiş 38 maddenin her biri için bana tamamen uygun seçeneğine 5, bana oldukça uygun seçeneğine 4, bana biraz uygun seçeneğine 3, bana pek uygun değil seçeneğine 2, bana hiç uygun değil seçeneğine 1 puan verilmesi; bunların dışında kalan 1 olumsuz madde (34) için tam tersi bir puanlama yapılması yolu benimsenmiştir" (Güven, 2004).

Verilerin analizi için yapılacak olan istatistiki testlerin belirlenebilmesi için ölçekten elde edilen veriler üzerinde basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılarak normallik varsayımı test edilmiştir. Normallik analizi sonucunda, "yineleme boyutu için çarpıklık-,785 ve basıklık ,417, anlamlandırma boyutu için çarpıklık-,345 ve basıklık-,345, örgütlenme boyutu için çarpıklık-,087 ve basıklık-,564, anlamayı izleme boyutu için çarpıklık-,517 ve basıklık-,016, duyuşsal boyutu için çarpıklık-,708 ve basıklık ,509" olduğu saptanmıştır. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 2 seviyesinde olduğunda normal dağıldığı kabul edildiğinden (George ve Mallery, 2010; Kayhan Bircan, 2018, s. 35) verilerin normal dağılım gösterdiği sonucuna varılmıştır.

Verilerin değerlendirilirken betimsel istatistiklerden, frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma dağılımları hesaplanmıştır. Öğrencilerinin öğrenme stratejilerinin belirlenmesinde aritmetik ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Öğrencilerinin öğrenme stratejilerinin, bağımsız değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla ikili grup karşılaştırmalarında bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır. İki gruplu karşılaştırmalarında ise tek yönlü varyans analizi (One-way ANOVA) kullanılmıştır. İstatistiki testlerin anlamlılık (p) düzeyi belirlenirken "0,05" değeri temel alınmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programı öğrencilerinin sosyo demografik özelliklerinin yanısıra kullandıkları öğrenme stratejilerinin yaş, cinsiyet, mezun oldukları lise türü, sınıf düzeyi ve programı isteyerek seçip seçmeme durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 1*Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı Öğrencilerinin Sosyo-Demografik Özellikleri*

Sosyo-demografik özellikler		n=282	%
Üniversite	Ankara Üniversitesi	81	28,7
	Gazi Üniversitesi	89	31,6
	Hacettepe Üniversitesi	64	22,7
	Başkent Üniversitesi	48	17,0
Cinsiyet	Kadın	228	80,9
	Erkek	54	19,1
Yaş	17-19	129	45,7
	20-21	126	44,7
	22-23	18	6,4
	24 ve üstü	9	3,2
Sınıf	1. sınıf	131	46,5
	2. sınıf	151	53,5
Mezun Olunan Lise türü	Sağlık Meslek Lisesi	68	24,1
	Lise (Resmi ve Gündüz Öğretim Yapan Lise)	19	6,7
	İmam Hatip Lisesi	19	6,7
	Anadolu Lisesi	141	50,0
	Fen Lisesi	5	1,8
	Diğer	30	10,7
Tıbbi dokümantasyon programını isteyerek mi seçtiniz?	Evet	209	74,1
	Hayır	73	25,9

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programı öğrencilerinin %28,7'si Ankara Üniversitesi'nde, %31,6'sı Gazi Üniversitesi'nde, %22,7'si Hacettepe Üniversitesi'nde ve %17'si Başkent Üniversitesi'nde eğitim görmektedir. Öğrencilerin %80,9'nun kadın, %19,1'nin erkek olduğu, %45,7'sinin 17-19, %44,7'sinin 20-21, %6,4'ünün 22-23, %3,2'sinin 24 ve üstü yaş grubu aralığında olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %46,5'sini 1. sınıflar, %53,5'ini 2. sınıflar oluştururken, %1,4'ü sınıf tekrarı yapmış, %98,6'sı ise sınıf tekrarı yapmamıştır. Öğrencilerin %74,1'ünün programı isteyerek, %25,9'unun ise istemeyerek tercih ettiği görülmektedir. Öğrencilerin mezun oldukları lise türü incelendiğinde %50'sinin anadolu lisesinden, %24,1'inin sağlık meslek lisesinden, %10,7'sinin diğer lise türlerinden, %6,7'sinin resmi ve gündüz eğitim yapan liselerden, %6,7'sinin imam hatip lisesinden, %1,7'sinin ise fen lisesinden mezun olduğu" görülmektedir.

Tablo 2

Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı Öğrencilerinin Öğrenme Stratejilerini Kullanmaya İlişkin Durumları

Ölçeğin alt boyutları	Ortalama	SS
Yineleme Stratejileri	24,80	4,02
Anlamlandırma Stratejileri	40,17	6,00
Örgütlenme Stratejileri	25,24	5,42
Anlamayı İzleme Stratejileri	40,19	6,27
Duyuşsal Stratejiler	24,61	3,47

Tablo 2'ye göre öğrenciler, öğrenme stratejileri açısından farklı puan ortalamalarına sahiptirler. Öğrenme Stratejilerini Belirleme Ölçeği'nden alınan puan ortalamalarına göre öğrenciler, anlamayı izleme stratejileri alt ölçeğinden 40,19 puan ortalaması ile en yüksek puanı elde etmişlerdir. Anlamayı izleme stratejilerini, 40,17 puan ortalaması ile anlamlandırma stratejileri izlemektedir. Öğrenciler bu stratejilerden sonra en yüksek puan ortalamasını örgütlenme stratejileri alt ölçeğinden elde etmişlerdir. Bu alt ölçekteki puan ortalamaları 25,24'tür. Öğrenciler, yineleme stratejileri alt ölçeğinden 24,8 puan ortalaması elde ederlerken, duyuşsal stratejiler alt ölçeğinden 24,61 puan ortalaması elde etmişlerdir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin, anlamayı izleme stratejilerini ve anlamlandırma stratejilerini daha fazla kullandıkları, örgütlenme ve yineleme stratejileri ile duyuşsal stratejileri" daha az kullandıkları söylenebilir.

Öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejilerinin, yaş gruplarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (One-way ANOVA) sonucu Tablo 3'te sunulmaktadır. Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin kullandıkları "yineleme stratejileri, anlamayı izleme stratejileri ve duyuşsal stratejiler" ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir ($p>0.05$). Ancak, öğrencilerin kullandıkları "anlamlandırma stratejileri ve örgütlenme stratejileri" ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Yaş grupları arasındaki farklılığın hangi yaş grupları arasında olduğunu belirleyebilmek amacıyla, çoklu karşılaştırma testlerinden birisi olan "Games-Howell testi" uygulanmıştır (Games, 1971). Anlamlandırma stratejileri açısından farklılığın, 17-19 yaş grubu ile 22-23 yaş grubu arasında 22-23 yaş grubundaki öğrenciler lehine, 20-21 yaş grubu ile 22-23 yaş grubu arasında 22-23 yaş grubundaki öğrenciler lehine, anlamlandırma stratejileri açısından ise bu farklılığın, 17-19 yaş grubu ile 22-23 yaş grubu arasında 22-23 yaş grubundaki öğrenciler lehine, 20-21 yaş grubu ile 22-23 yaş grubu arasında 22-23 yaş grubundaki öğrenciler lehine olduğu görülmektedir. Yani, 22-23 yaş grubundaki tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programı öğrencileri anlamlandırma stratejilerini ve örgütlenme stratejilerini, 17-19 yaş grubundaki öğrencilere göre daha çok kullanırken, yine 22-23 yaş grubundaki öğrenciler, bu ikiyi stratejiyi 20-21 yaş grubundaki öğrencilere göre daha çok kullanmaktadır.

Tablo 3

Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı Öğrencilerinin Yaşa Göre Öğrenme Stratejilerini Kullanma Durumlarına İlişkin One-way ANOVA Testi Sonuçları (n=282)

Ölçeğin alt boyutları	Varyans Kaynağı	KT	SD	KO	F	p	Fark
Yineleme	Gruplar arası	46,639	3	15,546			
	Gruplar içi	4498,241	278	16,181	,961	>0,05	Yok
	Toplam	4544,879	281				
Anlamlandırma	Gruplar arası	267,929	3	89,310			
	Gruplar içi	9849,901	278	35,431	2,521	<0,05	Var 1-3/2-3
	Toplam	10117,830	281				
Örgütlenme	Gruplar arası	381,996	3	127,332			
	Gruplar içi	7878,121	278	28,339	4,493	<0,05	Var 1-3/2-3
	Toplam	8260,117	281				
Anlamayı İzleme	Gruplar arası	148,467	3	49,489			
	Gruplar içi	10893,193	278	39,184	1,263	>0,05	Yok
	Toplam	11041,660	281				
Duyuşsal	Gruplar arası	43,336	3	14,445			
	Gruplar içi	3349,756	278	12,049	1,199	>0,05	Yok
	Toplam	3393,092	281				

Tablo 4

Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Öğrenme Stratejilerini Kullanma Durumlarının Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin T-Testi Sonuçları (n=282)

Ölçeğin alt boyutları	Cinsiyet	n	Ortalama	SS	t	SD	p
Yineleme	Kadın	228	25,25	3,54	3,119	64,907	<0,05
	Erkek	54	22,91	5,24			
Anlamlandırma	Kadın	228	40,59	5,61	2,077	68,968	<0,05
	Erkek	54	38,41	7,21			
Örgütlenme	Kadın	228	25,40	5,33	1,011	280	>0,05
	Erkek	54	24,57	5,81			
Anlamayı İzleme	Kadın	228	40,65	5,95	2,544	280	<0,05
	Erkek	54	38,25	7,20			
Duyuşsal	Kadın	228	24,82	3,40	2,145	280	<0,05
	Erkek	54	23,70	3,68			

Tablo 4'e göre, öğrencilerinin kullandıkları yineleme stratejileri, anlamlandırma stratejileri, anlamayı izleme stratejileri ve duyuşsal stratejiler cinsiyete göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p < 0,05$). Örgütlenme stratejileriyle cinsiyetleri arasında ise istatistiksel açıdan anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p > 0,05$). Yineleme stratejileri, anlamlandırma stratejileri, anlamayı izleme stratejileri ve duyuşsal stratejilerin kullanımında görülen bu farklılık kadın öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir. Örgütlenme stratejilerini ise kadın ve erkek öğrencilerin aynı düzeyde kullandıkları söylenebilir.

Tablo 5

Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı Öğrencilerinin Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Öğrenme Stratejilerini Kullanma Durumlarının Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin One-way ANOVA Testi Sonuçları (n=282)

Ölçeğin alt boyutları	Varyans Kaynağı	KT	SD	KO	F	p	Anamlı Fark
Yineleme	Gruplar arası	90,367	5	18,073			
	Gruplar içi	4454,512	276	16,140	1,120	>0,05	Yok
	Toplam	4544,879	281				
Anlamlandırma	Gruplar arası	188,181	5	37,636			
	Gruplar içi	9929,649	276	35,977	1,046	>0,05	Yok
	Toplam	10117,830	281				
Örgütlenme	Gruplar arası	130,487	5	26,097			
	Gruplar içi	8129,630	276	29,455	,886	>0,05	Yok
	Toplam	8260,117	281				
Anlamayı izleme	Gruplar arası	266,463	5	53,293			
	Gruplar içi	10775,197	276	39,041	1,365	>0,05	Yok
	Toplam	11041,660	281				
Duyuşsal	Gruplar arası	70,535	5	14,107			
	Gruplar içi	3322,557	276	12,038	1,172	>0,05	Yok
	Toplam	3393,092	281				

Öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejilerinin, mezun oldukları lise türüne farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (One-way ANOVA) sonucu Tablo 5'te sunulmaktadır. Tablo 5'e göre öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri ile mezun oldukları okul türleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir ($p > 0,05$).

Tablo 6

Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı Öğrencilerinin Eğitim Gördükleri Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Öğrenme Stratejilerini Kullanma Durumlarının Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin T-Testi Sonuçları (n=282)

Ölçeğin alt boyutları	Sınıf	n	Ortalama	Ss	t	Sd	p																																												
Yineleme	1. Sınıf	131	24,79	3,79	-,059	280	>0,05																																												
	2. Sınıf	151	24,81	4,22				Anlamlandırma	1. Sınıf	131	40,07	6,09	-,264	280	>0,05	2. Sınıf	151	40,26	5,94	Örgütlenme	1. Sınıf	131	25,01	5,36	-,683	280	>0,05	2. Sınıf	151	25,45	5,49	Anlamayı İzleme	1. Sınıf	131	40,00	6,20	-,477	280	>0,05	2. Sınıf	151	40,36	6,34	Duyuşsal	1. Sınıf	131	24,77	3,27	,724	280	>0,05
Anlamlandırma	1. Sınıf	131	40,07	6,09	-,264	280	>0,05																																												
	2. Sınıf	151	40,26	5,94				Örgütlenme	1. Sınıf	131	25,01	5,36	-,683	280	>0,05	2. Sınıf	151	25,45	5,49	Anlamayı İzleme	1. Sınıf	131	40,00	6,20	-,477	280	>0,05	2. Sınıf	151	40,36	6,34	Duyuşsal	1. Sınıf	131	24,77	3,27	,724	280	>0,05	2. Sınıf	151	24,47	3,65								
Örgütlenme	1. Sınıf	131	25,01	5,36	-,683	280	>0,05																																												
	2. Sınıf	151	25,45	5,49				Anlamayı İzleme	1. Sınıf	131	40,00	6,20	-,477	280	>0,05	2. Sınıf	151	40,36	6,34	Duyuşsal	1. Sınıf	131	24,77	3,27	,724	280	>0,05	2. Sınıf	151	24,47	3,65																				
Anlamayı İzleme	1. Sınıf	131	40,00	6,20	-,477	280	>0,05																																												
	2. Sınıf	151	40,36	6,34				Duyuşsal	1. Sınıf	131	24,77	3,27	,724	280	>0,05	2. Sınıf	151	24,47	3,65																																
Duyuşsal	1. Sınıf	131	24,77	3,27	,724	280	>0,05																																												
	2. Sınıf	151	24,47	3,65																																															

Tablo 6'ya göre 1. sınıf ve 2. sınıf öğrencilerinin Öğrenme Stratejilerini Belirleme Ölçeği'nin tüm alt boyutlarından elde ettikleri ortalama puanlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Yani, tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programı öğrencilerinin yineleme stratejileri, anlamlandırma stratejileri, örgütlenme stratejileri, anlamayı izleme stratejileri ve duyuşsal stratejiler alt boyutu puanlarının sınıf düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, öğrenme stratejileri ile sınıf düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Bu sonuçlara göre, öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri, sınıf düzeylerine göre farklılık göstermemektedir, denilebilir.

Tablo 7

Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı Öğrencilerinin Programı İsteyerek Seçip Seçmediklerine Göre Öğrenme Stratejilerini Kullanma Durumlarının Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin T-Testi Sonuçları (n=282)

Ölçeğin alt boyutları	Programı İsteyerek mi Seçtiniz?	n	Ortalama	Ss	t	Sd	p																																												
Yineleme	Evet	209	25,30	3,77	3,571	280	<0,05																																												
	Hayır	73	23,38	4,40				Anlamlandırma	Evet	209	40,72	5,85	2,619	280	<0,05	Hayır	73	38,60	6,20	Örgütlenme	Evet	209	25,56	5,48	1,657	280	>0,05	Hayır	73	24,34	5,20	Anlamayı İzleme	Evet	209	40,93	5,92	3,425	280	<0,05	Hayır	73	38,07	6,79	Duyuşsal	Evet	209	25,09	3,21	4,039	280	<0,05
Anlamlandırma	Evet	209	40,72	5,85	2,619	280	<0,05																																												
	Hayır	73	38,60	6,20				Örgütlenme	Evet	209	25,56	5,48	1,657	280	>0,05	Hayır	73	24,34	5,20	Anlamayı İzleme	Evet	209	40,93	5,92	3,425	280	<0,05	Hayır	73	38,07	6,79	Duyuşsal	Evet	209	25,09	3,21	4,039	280	<0,05	Hayır	73	23,23	3,84								
Örgütlenme	Evet	209	25,56	5,48	1,657	280	>0,05																																												
	Hayır	73	24,34	5,20				Anlamayı İzleme	Evet	209	40,93	5,92	3,425	280	<0,05	Hayır	73	38,07	6,79	Duyuşsal	Evet	209	25,09	3,21	4,039	280	<0,05	Hayır	73	23,23	3,84																				
Anlamayı İzleme	Evet	209	40,93	5,92	3,425	280	<0,05																																												
	Hayır	73	38,07	6,79				Duyuşsal	Evet	209	25,09	3,21	4,039	280	<0,05	Hayır	73	23,23	3,84																																
Duyuşsal	Evet	209	25,09	3,21	4,039	280	<0,05																																												
	Hayır	73	23,23	3,84																																															

Tablo 7'ye göre programı isteyerek seçtiğini belirten ve programı istemeyerek seçtiğini belirten öğrencilerin Öğrenme Stratejilerini Belirleme Ölçeği'nin yineleme stratejileri, anlamlandırma stratejileri, anlamayı izleme stratejileri ve duyuşsal stratejiler alt boyutlarından elde ettikleri ortalama puanlarının farklı olduğu, örgütlenme stratejileri alt boyutundan elde ettikleri puan ortalamalarının ise birbirine yakın olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre, tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programı öğrencilerinin kullandıkları yineleme stratejileri, anlamlandırma stratejileri, anlamayı izleme stratejileri ve duyuşsal stratejiler, programı isteyerek seçip seçmediklerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Kullandıkları örgütlenme stratejileri ile programı isteyerek seçip seçmedikleri arasında ise istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0,05$). Yineleme stratejileri, anlamlandırma stratejileri, anlamayı izleme stratejileri ve duyuşsal stratejilerin kullanımında görülen bu farklılık programı isteyerek seçen öğrenciler lehine gerçekleşmiştir. Yani, programı isteyerek seçen öğrenciler, "yineleme stratejileri, anlamlandırma stratejileri, anlamayı izleme stratejileri ve duyuşsal stratejileri" programı istemeyerek seçen öğrencilere göre daha fazla kullanmaktadırlar.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre,

- Tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programı öğrencileri, "anlamayı izleme stratejileri ve anlamlandırma stratejilerini yoğun olarak kullanırlarken, örgütlenme stratejileri, yineleme stratejileri ve duyuşsal stratejileri daha az" kullanmaktadırlar, denilebilir.

- Öğrencilerin tercih ettikleri bazı öğrenme stratejilerinin, bazı yaş gruplarına, cinsiyete, eğitim gördükleri programı isteyerek seçip seçmeme durumlarına göre farklılık gösterdiği saptanmıştır.
- Öğrencilerin tercih ettikleri öğrenme stratejilerinin mezun oldukları lise türü ve sınıf düzeyine göre farklılık göstermediği anlaşılmıştır.

Öğrenciler, öğrenme etkinliklerinde anlamayı izleme ve anlamlandırma stratejilerini daha fazla kullanırlarken, örgütleme stratejilerini, yineleme stratejilerini ve duyuşsal stratejileri daha az kullanmaktadırlar. Güven (2004) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin öğrenme süreçlerinde anlamayı izleme ve anlamlandırma stratejilerini daha sık kullandıklarını, yineleme stratejileri, örgütleme stratejileri ve duyuşsal stratejileri ise daha az kullandıklarını belirtmiştir. Ünal ve diğerleri (2013) yaptıkları araştırma sonucunda, öğrenciler tarafından anlamlandırma stratejilerinin ve anlamayı izleme stratejilerinin daha fazla kullanıldığını saptamışlardır. Öğrenme stratejileriyle ilgili yapılmış bazı çalışmalardan (Talü, 1997; Duman, 2008; Tarhan, 2009; Yalız, 2010) elde edilen sonuçlar, bu araştırmanın bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Şahin ve Çakar (2011) *"Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Stratejileri ve Akademik Güdülenme Düzeylerinin Akademik Başarılarına Etkisi"* konulu çalışmalarında, öğrencilerin duyuşsal stratejileri daha fazla kullandıklarını; anlamlandırma stratejileri, anlamayı izleme stratejileri, yineleme stratejileri ve örgütleme stratejilerini ise daha az kullandıklarını saptamışlardır. Hamurcu (2002) *"Okulöncesi Öğretmen Adaylarının Kullandıkları Öğrenme Stratejileri"* isimli araştırmasında öğrencilerin yineleme stratejilerini ve duyuşsal stratejileri daha çok kullandıklarını ortaya koymuştur. Bu çalışmaların bulgularıyla bizim araştırmamızın bulguları çelişmektedir. Çırpan ve diğerleri (2017) *"Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Anestezi Bölümü Öğrencilerinin Öğrenme Stratejileri"* isimli araştırmaları sonucunda öğrencilerin en fazla anlamlandırma stratejilerini, yineleme stratejilerini ve duyuşsal stratejileri kullandıklarını ortaya koymuşlardır. Bu bulgular, araştırmamızla anlamlandırma stratejilerinin kullanımı açısından benzerlik göstermekteyken; yineleme stratejileri ve duyuşsal stratejiler açısından çelişmektedir. Güven ve Gökdağ Baltaoğlu (2017) *"Öğretmen Adaylarının Özyeterlik Algıları, Öğrenme Stilleri ve Öğrenme Stratejilerinin İncelenmesi: Anadolu Üniversitesi Örneği"* isimli çalışmada, öğrencilerin anlamlandırma stratejilerini, anlamayı izleme stratejilerini ve duyuşsal stratejileri daha çok kullandıklarını saptamışlardır. Ulaşılan sonuçlar, araştırmamız ile anlamlandırma stratejilerinin ve anlamayı izleme stratejilerinin kullanımı açısından benzerlik göstermekte; duyuşsal stratejiler açısından ise çelişmektedir.

Yaş değişkenine göre, öğrencilerin tercih ettikleri bazı öğrenme stratejileri istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermektedir. 22-23 yaş grubu aralığındaki öğrencilerin, 17-19 yaş grubu aralığındaki ve 20-21 yaş grubu aralığındaki öğrencilere göre anlamlandırma stratejilerini ve örgütleme stratejilerini daha çok kullandığı görülmektedir. Kocaarslan'ın (2016) yaptığı araştırmada, 17-19 yaş aralığındaki öğrencilerin, öğrenme

stratejilerini daha büyük yaş gruplarındaki öğrencilere göre daha fazla kullandıkları ortaya konulmuştur. Nacaroğlu (2009) ise yalnızca yineleme stratejileri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu saptamıştır. Bu araştırmalardan elde edilen bulgular ile bizim araştırmamızın bulguları çelişmektedir. Saban ve Tümkaya (2008) ve Saban ve Bal (2010) tarafından yapılan çalışmalarda, öğrenme stratejileri tercihlerinin yaşa göre farklılık göstermediği saptanmıştır. Bu çalışma bulgularıyla araştırma bulguları bazı öğrenme stratejileri açısından benzerlik göstermekte; bazıları açısından ise çelişmektedir.

Araştırmada, öğrencilerin tercih ettikleri öğrenme stratejileri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bulgulara göre kadın öğrenciler, yineleme stratejilerini, anlamlandırma stratejilerini, anlamayı izleme stratejilerini ve duyuşsal stratejileri erkek öğrencilere göre daha çok kullanmaktadırlar. Örgütlenme stratejileri ise cinsiyete göre farklılık göstermemektedir. Güven (2004) yaptığı araştırmada, kadın öğrencilerin, yineleme stratejilerini, anlamlandırma stratejilerini, anlamayı izleme stratejilerini ve duyuşsal stratejileri erkek öğrencilere göre daha çok tercih ettiklerini ortaya koymuştur. Öte yandan örgütlenme stratejileri ile katılımcıların cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Güven'in çalışmasında ortaya konan bulgular ile araştırma bulguları örtüşmektedir. Yalız (2010) ile Ünal ve diğerlerinin (2013) yaptıkları araştırmalarda, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre tüm öğrenme stratejilerini daha az kullandıkları ortaya konulmuştur. Yapılan bu araştırmalarda ve diğer bazı araştırmalarda (Kolody, 1997, Medo, 2000; Arsal, 2005; Arsal ve Özen, 2007; Saban ve Tümkaya, 2008; Şahin ve Çakar, 2011; Eroğlu, 2012; Kuzu ve diğerleri, 2014) ulaşılan bulgular, bizim araştırmamızın bulguları ile benzerlik göstermektedir. Güven ve Gökdağ Baltaoğlu (2017) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin cinsiyetleri ile yineleme stratejileri, anlamlandırma stratejileri ve örgütlenme stratejileri arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Öğrencilerin tercih ettikleri anlamayı izleme stratejileri ve duyuşsal stratejilerin ise cinsiyetlerine göre değişmediği belirtilmiştir. Saracaloğlu ve Dursun (2011) sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile anlamlandırma stratejileri arasında anlamlı bir farklılık olduğunu belirlemişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre, kadın öğrenciler erkek öğrencilere göre anlamlandırma stratejilerini daha fazla kullanmaktadırlar. Bu çalışmalardaki bulgular ile araştırma bulguları bazı öğrenme stratejileri açısından benzerlik bazıları açısından farklılık göstermektedir.

Öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri, mezun oldukları lise türlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Saracaloğlu ve Dursun (2011) yaptıkları araştırmada, öğrenciler tarafından tercih edilen öğrenme stratejilerinin lise türlerine farklılık göstermediğini belirlemişlerdir. Benzer bulgular ortaya koyan diğer bazı araştırmalarla (Eroğlu, 2012; Çırpan ve diğerleri, 2017) bizim araştırmamızın bulguları benzerlik göstermektedir. Tezat olarak Yüksel ve Koşar (2001) öğrencilerin tercih ettikleri öğrenme stratejilerinin, mezun oldukları okul türlerine göre farklılık gösterdiğini saptamışlardır.

Öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri, sınıf düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. 1. ve 2. Sınıfta eğitim alan öğrencilerin, öğrenme stratejilerini aynı düzeyde kullandıkları söylenebilir. Buna karşılık, Çırpan ve diğerleri (2017) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin kullandıkları yineleme stratejileri ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık belirlenmiştir.

Öneriler

Araştırma bulguları doğrultusunda uygulamaya ve uygulamacılara yönelik olarak getirilebilecek öneriler şunlardır;

- Araştırmada, öğrencilerin örgütleme stratejilerini, yineleme stratejilerini ve duyuşsal stratejileri diğer öğrenme stratejilerinden daha az kullandıkları saptanmıştır. Öğrencilere hem eğitim hayatları hem de mesleki yaşantılarındaki öğrenme süreçlerinde, az kullandıkları öğrenme stratejilerine yönelik bilgi ve beceri kazandırılmalıdır.
- Öğrencilerin, öğrenme süreçlerinde tercih ettikleri öğrenme stratejilerinin farklılık gösterdiği saptanmıştır. Bu farklılıkların nedenlerini ortaya koyabilecek araştırmalar yapılabilir.
- Araştırmaya göre erkek öğrenciler, öğrenme stratejilerini kadın öğrencilerden daha az kullanmaktadır. Erkek öğrenciler, öğrenme etkinliklerini arttıracak stratejileri kullanmaya teşvik edilebilirler.
- Günümüzde hala etkilerini sürdüren COVID-19 pandemisi ve ileri dönemde yaşanabilecek birçok salgın riskine karşı, öğrencilerin kendi kendilerine öğrenebilmelerini ve öğrenme süreçlerini yönetebilmelerini sağlayacak öğrenme stratejilerine ilişkin farkındalıkları artırılmalıdır.
- Öğrenme stratejilerinin öğretilmesi ve bu konuda farkındalık kazandırılabilmesi için ders müfredatlarına öğrenme stratejileri ya da öğrenme yöntemleri dersi konulabilir.
- Öğrenme süreçlerinin iyileştirilmesinde büyük bir öneme sahip olan öğrenmeyi öğrenme ve yaşam boyu öğrenme kavramlarıyla ilgili bilgilendirici etkinlikler yapılabilir.
- Eğitim veren öğretim elemanlarının, öğrenme stratejileri konusunda farkındalık kazanması amacıyla hizmet içi eğitimler düzenlenebilir.
- Türkiye'deki tüm "tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programları" içerisinde eğitim alan öğrenciler araştırmaya dâhil edilerek karşılaştırmalı çalışmalar yapılabilir.
- Yapılacak diğer çalışmalarda, literatürde yer alan başka ölçme araçları kullanılabilir veya yeni ölçme araçları geliştirilebilir.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan ederler.

Maddi Destek

Çalışma kapsamında herhangi bir fon ya da kurul desteği alınmamıştır.

Yazar Katkısı

Birinci yazar makalenin yazımı, verilerin toplanması ve istatistiksel analiz; ikinci yazar araştırmanın planlanması, araştırma sürecinin yönlendirilmesi, makalenin yazımı kapsamında katkı sunmuştur.

Etik Kurul Kararları ve İzinler

Bu araştırmanın yapılabilmesi için Ankara Üniversitesi Etik Kurulu tarafından 24.02.2020 tarihinde 31 karar sayılı etik kurul onayı alınmıştır. Ayrıca anketin uygulanabilmesi için Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonundan 13.10.2020 tarihinde onay alınmıştır.

Öğrenme Stratejilerini Belirleme Ölçeği'nin kullanımı için Prof. Dr. Meral Güven'den 23.12.2019 tarihinde e-posta yoluyla izin alınmıştır.

Kaynakça

- Açıkgöz, K. (2009). *Etkili öğrenme ve öğretme*. Biliş Yayınları.
- Arsal, Z. (2005). Öğretmen adaylarının öğrenme ve motivasyon stratejileri. H. Kıran (Ed.), *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, 28-30 Eylül 2005 içinde* (s. 547-561). Pamukkale Üniversitesi.
- Arsal, Z. ve Özen, R. (2007). Sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme stratejileri ve öğrenme biçimi tercihlerinin incelenmesi. *ALBÜ, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 151-164.
- Can, K. ve Uluçınar Sağır, Ş. (2018). Sınıf öğretmenlerinin bilişötesi öğrenme stratejileri, özyeterlik algısı ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(1), 81-95.
- Carns, A. W. ve Carns, M. R. (1991). Teaching study skills, cognitive strategies, and metacognitive skills through self-diagnosed learning styles. *The School Counselor*, 38, 341-347.
- Cesur, M. O. (2008). *Üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil öğrenme stratejileri, öğrenme stili tercihi ve yabancı dil akademik başarısı arasındaki açıklayıcı ve yordayıcı ilişkiler örüntüsü* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Çalışkan, M. (2010). *Öğrenme stratejileri öğretiminin yürütücü biliş bilgisine, yürütücü biliş becerilerini kullanmaya ve başarıya etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi.

- Çelik, S., Yıldırım, D., Batur, Ö., Çime, E. ve Çapraz, F. (2014). Öğrenci hemşirelerin öğrenme stratejileri ve stillerinin belirlenmesi. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 13(1), 13-28.
- Çelikkaya, T. (2010). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kullandıkları öğrenme stratejileri. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 65-84.
- Chularut, P. ve DeBacker, T. K. (2004). The influence of concept mapping on achievement, self-regulation and self-efficacy in students of English as a second Language. *Contemporary Educational Psychology*, 29, 248-263.
- Çırpan, F.K., Güner, A., Gayef, A. ve Kaplan, E. (2017). Sağlık hizmetleri meslek yüksek okulu anestezi bölümü öğrencilerinin öğrenme stratejileri. *Marmara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 1(1), 25-29.
- Dikbaş, Y. ve Hasırcı, Ö. (2008). Öğrenme stratejileri öğretiminin ve ders işlenişinde kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 69-76.
- Duman, B. (2008). Öğrencilerin benimsedikleri eğitim felsefeleriyle kullandıkları öğrenme strateji ve öğrenme stillerinin karşılaştırılması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 203-224.
- Duran, A. ve Er, K. O. (2019). Öğrenme stratejileri öğretiminin öğretmen adaylarının akademik başarılarına, öğrenme stratejilerine ve öğrenme sorunlarına olan etkisinin belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(2), 799-808. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.2767>
- Eroğlu, G. (2012). Mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin öğrenme stratejilerinin incelenmesi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 11(21), 25-45.
- Games, P.A. (1971). Multiple comparisons of means. *American Educational Research Journal*, 8, 531-564
- George, D. ve Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference, 17.0 update*. Pearson.
- Güven, M. (2004). *Öğrenme stilleri ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Güven, M. ve Gökdağ Baltaoğlu, M. (2017). Öğretmen adaylarının özyeterlik algıları, öğrenme stilleri ve öğrenme stratejilerinin incelenmesi: Anadolu Üniversitesi örneği. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 7(2), 288-337. <https://doi.org/10.18039/ajesi.333735>
- Hamurcu, H. (2002). Okul öncesi öğretmen adaylarının kullandıkları öğrenme stratejileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 127-134.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar ilkeler teknikler*. Nobel.
- Kaya, M. T., Yazıcı, H. ve Gökdemir, A. (2019). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya derslerinde kullandıkları öğrenme stratejileri. *International Journal of Field Education*, 5(1), 1-13.
- Kayhan Bircan, E. (2018). *Müzik öğretmeni adaylarının müziği öğrenme stratejilerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Kılıç, S. K. ve Öncü, E. (2014). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bilişötesi öğrenme stratejileri ve akademik öz-yeterlikleri. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 13-22.

- Kocaarslan, B. (2016). *Profesyonel müzik eğitiminde bilinçli farkındalık, öğrenme stratejileri ve öğrenme stilleri* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Kolody, R. C. (1997). *Learning strategies of Alberta college students* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Montana State University.
- Kuş, E. (2007). *Nitel-nitel araştırma teknikleri*. Anı Yayıncılık.
- Kuzu, S., Balaman, F. ve Canpolat, M. (2014). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenme stratejilerinin belirlenerek bölümlere göre karşılaştırılması. *Journal of Research in Education and Teaching*, 3(2), 257-264.
- Lynch, D. J. (2010). Motivational beliefs and learning strategies as predictors of academic performance in college physics. *College Student Journal*, 44(4), 920-928.
- Medo, M. A. (2000). *The status of high school students' learning strategies: what students do when they read to acquire knowledge* [Yayımlanmamış doktora tezi]. University of Minnesota.
- Nacaroğlu, D. (2019). *Müzik öğretmeni adaylarının kullandıkları öğrenme stratejilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Nunn, G. D. (1995). Effects of a learning styles and strategies intervention upon at-risk middle school students achievement and locus of control. *Journal of Instructional Psychology*, 22(1), 34-40.
- Özdamar, K. (2004). *Paket program ile istatistiksel veri analizi*. Kaan Kitapevi.
- Öztürk, B. (1995). *Genel öğrenme stratejilerinin öğrenciler tarafından kullanılma durumları* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Saban, A. ve Tümkaya, S. (2008). Öğretmen adaylarının öğrenme stratejileri ile sosyo-demografik özellikler ve akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 9(1), 1-22.
- Saban, A. ve Bal, A. (2010). Matematik ve sınıf öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğrencilerin öğrenme stratejilerinin bazı sosyo demografik özellikler açısından incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 11(2), 1-19.
- Saracaloğlu, A. S. ve Dursun, F. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve öğrenme stratejileri arasındaki ilişki. *e-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*, 6(3), 2328-2346.
- Shin, H., Jeon, W. T. ve Yang, E. B. (2010). Relationship between learning strategies and academic achievement in medical college and graduate medical school students. *Korean Journal of Medical Education*, 22(3), 197-204.
- Şahin, H. ve Çakar, E. (2011). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenme stratejileri ve akademik güdülenme düzeylerinin akademik başarılarına etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(3), 519-540.
- Talu, N. (1997). *Ankara Özel Tevfik Fikret Lisesi 10. sınıf öğrencilerinin kullandıkları öğrenme stratejilerinin akademik başarıları üzerindeki etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Tarhan, Ö. (2009). *Sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının zekâ alanları ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.

- Tuckman, B. W. ve Kennedy, G. J. (2011). Teaching learning strategies to increase success of first term college students. *The Journal of Experimental Education*, 79(4), 478-504.
- Ünal, K., Alkan, G., Özdemir, F. B. ve Çakır, Ö. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenme stil ve stratejilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Mersin Üniversitesi Örneği). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(3), 56-76.
- Veznedaroğlu, R. L. ve Özgür, A. O. (2005). Öğrenme stilleri: tanımlamalar, modeller ve işlevleri. *İlköğretim Online*, 4(2), 1-16.
- Virtanen, P. ve Nevgi, A. (2010) Disciplinary and gender differences among higher education students in self-regulated learning strategies. *Educational Psychology*, 30(3), 323-347. <https://doi.org/10.1080/01443411003606391>
- Wolters, C. A. (1999). The relation between high schools' motivational regulation and their use of learning strategies, effort, and classroom performance. *Learning and Individual Difference*, 11(3), 281-299.
- Yalız, D. (2010). Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin öğrenme stratejileri. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3), 77-86.
- Yıldırım, I., Çırak-Kurt, S., ve Şen, S. (2019). The effect of teaching "learning strategies" on academic achievement: A meta-analysis study. *Eurasian Journal of Educational Research*, 79, 87-114.
- Yüksel, S. ve Koşar, E. (2001). Eğitim fakültesi öğrencilerinin ders çalışırken kullandıkları öğrenme stratejileri. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 278, 29-36.